

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку,
проблеми та перспективи»

8 вересня 2023 року

ПОЛТАВА

2023

УДК 615.8+616-08-039.76](477)(063)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Краснова О. І., Белікова І. В.**

«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи»: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2023; Полтава).

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи», 8 вересня 2023 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2023. – 165 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів медичної реабілітації в Україні фахівцями різних спеціальностей, питанням медичної та психологічної реабілітації військовослужбовців та правоохоронців, постраждалих внаслідок бойових дій, оптимізації роботи реабілітаційних закладів під час військової агресії РФ та в мирний час.

УДК 615.8+616-08-039.76](477)(063)

©Полтавський державний медичний університет, 2023

ОЦІНКА ПРОЯВІВ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Дерев'янку Т.В.

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка

В умовах війни посттравматичний стресовий розлад (далі – ПТСР) належить до одного з клінічних видів бойової психічної патології і може виникати в учасників бойових дій після впливу травматичного фактора у віддалені терміни. Досліджено, що ПТСР можуть складати від 10 до 50 % усіх медичних наслідків бойових дій. На сьогодні, в умовах військового стану, актуальною проблемою постає діагностика ПТСР, створення ефективної системи реабілітації та соціальної реадптації військовослужбовців – учасників бойових дій.

Метою дослідження було оцінити особливості проявів посттравматичного стресового розладу серед окремих військовослужбовців, які брали безпосередню участь в бойових діях у 2022-2023 рр .

Для дослідження психологічного стану бійців нами було використано методику «Опитувальник симптомів ПТСР» (PCL-5, PTSD Checklist for DSM-5), яка оцінює основні критерії ПТСР, ступінь функціональних порушень та клінічну оцінку тяжкості розладу. З метою оцінки проявів ПТСР проведено добровільне анонімне тестування серед бійців однієї з бригад штурмової роти військової частини Національної Гвардії України. Вік респондентів – 30-46 років. Тривалість участі захисників у бойових діях проти російських окупантів становить від 3 до 6 місяців.

Опитувальник PCL-5 складається із 20 питань, кожне з яких оцінюється від 0 (відсутність симптому) до 4 (максимально виражений симптом) балів в залежності від сили прояву симптому. Учасникам тестування було запропоновано згадати найгіршу подію, уважно прочитати вказані проблеми та відмітити наскільки вони турбували протягом останнього місяця. Тобто, у своєму дослідженні ми використовували версію клінічного інтерв'ю за «минулий місяць». Необхідно зазначити, що бійці, які брали участь в

тестуванні не мали тяжких бойових поранень та перебували на ротачії за межами зони бойових дій 2-3 місяці. Для заповнення опитувальника учаснику необхідно 5-10 хвилин. Після того, як задіяні бійці відповіли на всі запитання нами було підраховано загальну суму балів.

За результатами опитування 95,6 % респондентів отримали до 35 балів, тобто посттравматичний розлад малоймовірний, а 4,4 % – більше 35 балів (імовірність присутності посттравматичного розладу). Окремі питання більшість опитаних військовослужбовців (98,3%) оцінили в 4 бали (відчутні вказані реакції). Це, зокрема, вони мають відчуття віддаленості або відокремленості від інших; відчутні проблеми у переживанні позитивних емоцій (наприклад, незмога відчувати радість або любов до близької людини); постійні роздратування, спалахи гніву, агресивна поведінка. У 2 бали (помірно виражені) були оцінені такі вказані реакції, як мають сильні негативні емоції, такі як страх, жах, злість, почуття провини або сором; втрачають інтерес до тієї активності (діяльності), яка раніше приносила задоволення; постійне перебування «на взводі» або «на сторожі»; виникають труднощі із зосередженістю тощо.

Таким чином, перебування на війні відноситься до тієї екстремальної ситуації, коли людина постійно перебуває в найсильнішому психоемоційному стресі, переборюючи його вольовими зусиллям. У більшості бійців спостерігалися наступні окремі симптоми ПТСР: порушення сну; патологічні спогади (нав'язливі повернення); амнезія на окремі події (уникнення); надчутливість (підвищена пильність); гіперзбудження; потреба все контролювати; нестабільний емоційний стан; втрата інтересу до звичної діяльності. До вторинних симптомів ПТСР належить: депресія, тривога, імпульсивна поведінка, алкоголізм (особливо для зняття напруги та «гостроти» переживань) тощо. Посттравматичні стресові порушення можуть нагадати про себе різними проявами у будь-яку мить, сприяти формуванню специфічних сімейних відносин, особливих життєвих сценаріїв і можуть впливати на все подальше життя людини.

тютюнопаління.....	70
<i>Андрєєв А.В., Тагунова І.К., Богданов К.Г., Гуца С.Г., Богданов В.К.</i> Медична реабілітація дітей з гіпертрофієюлімфоїдноїтканини глоткового кільця.....	72
<i>Вакуленко Наталя.</i> Соціально-психологічна реабілітація мирного населення, яке перебувало на тимчасово окупованих територіях.....	74
<i>Гнедик Є.</i> С.Право на реабілітацію військовослужбовців: досвід США.....	82
<i>Дерев'яно Т.В.</i> Оцінка проявів посттравматичного стресового розладу серед військовослужбовців.....	85
<i>Добронравова І.В., Титаренко О.В.</i> Реабілітація пацієнтів з голосовими порушеннями, які отримані у військовий час.....	87
<i>Заїка В.М., Страшко Є.Ю., Лебедєв В.А., Чернов А.А.</i> Пілотний проект програми роботи оздоровчого табору (природо терапевтичної групи) із використанням методу «природотерапії» та «рекреації».....	90
<i>Заславський П.С.</i> Параметри функціонального стану передпліччя як показник ефективності реабілітації поранених з наслідками вогнепального поліструктурного перелому кісток передпліччя.....	93
<i>Кондак Н.М., Калмикова Ю.С.</i> Методи психологічної корекції дітей та підлітків з посттравматичним синдромом.....	95
<i>Краснова О.І., Голованова І.А., Краснов О.Г., Люлька О. М., Ляхова Н. О., Белікова І. В.</i> Туберкульоз в умовах повномасштабної війни: організація допомоги хворим на туберкульоз в Польщі.....	100
<i>Куницька Д. Л., Козар Т.І.</i> Травматичний досвід у дітей: наслідки та методи психологічної допомоги.....	102
<i>Лозовікова Вікторія.</i> Програми збереження та відновлення ментального здоров'я населення під час війни.....	105
<i>Охріменко І. М., Пронтенко К. В.</i> Психологічне благополуччя персоналу поліцейських організацій в умовах соціальної напруженості	110